

Юні друзі!

Запрошую вас поринути у чарівний світ музичного мистецтва.

Робочий зошит з музичного мистецтва — це універсальний посібник, необхідний як учителю і учням для роботи на уроці та вдома, так і батькам як допомога для занять з дітьми.

Посібник не підміняє підручника, а лише доповнює його.

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

— Ритмічні вправи

— Слухаємо музику

— Розучуємо пісню

— Виконуємо пісню

— Поміркуйте

— Дopiшіть, запишіть
або розмалюйте

РОЗДІЛ І.

МОВА ТА РОЗВИТОК МИСТЕЦТВА

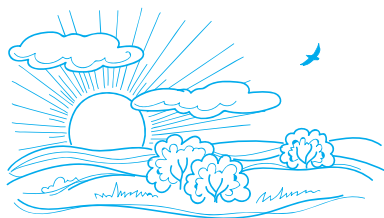

Тема 1. МИСТЕЦТВО В НАШОМУ ЖИТТІ

Мистецтво за допомогою різних видів діяльності передає внутрішній світ, почуття та настрої людини, відтворює різні життєві події та природні явища.

Слухаємо та аналізуємо. Володимир Верменич. «Світанок».

Після темненької ночі
ранок вже розплющив очі.
Ясне сонечко його збудило
і всю землю освітило.

В. Островський

До якого виду мистецтва належить цей твір?

☐ музичного ☐ образотворчого ☐ поетичного

Порівняйте музику, віршик та малюнок. Що у них спільного?

☐ слова ☐ мелодія ☐ тема

Яку роль відіграє мистецтво у вашому житті?

☐ позитивну ☐ пізнавальну

☐ естетичну ☐ негативну

Доберіть слова, що характеризують мелодію твору.

Володимир Верменич (1925–1986)

Український композитор-пісняр. Написав понад 200 пісень, серед яких багато стали народними й до сьогодні звучать у серцях мільйонів українців.

Поети створюють мистецькі твори поетичним словом, художники — акварельними фарбами, а композитори — за допомогою звуків, які записують нотними знаками.

Пригадаємо, як записують довгі та короткі звуки, а потім виконаємо ритмічну вправу.

Як називається знак Σ ? Яка його дія?

☐

нота

☐

ключ

☐

розмір

☐

пауза

Запам'ятайте! Мистецтво може виконувати естетичну, пізнавальну та виховну роль лише тоді, коли ми навчимося відчувати твори мистецтва та насолоджуватись ними.

Розучуємо пісню.

Добрий день, матусю Україно!

Слова Н. Рубальської

Музика М. Ведмедері

- Добрий день, матусю Україно!
Сходить сонце радості й добра.
Україно, я — твоя дитина,
крапелька великого Дніпра.

Приспів:

Україно моя,
золоті твої поля,
ніжна пісня солов'я.
Яблуневі сади
і смерекові ліси —
рідна матінка земля.

- Не дивись, що я така маленька,
час мине — я швидко підросту
і усю любов свого серденька
я тобі в дарунок принесу.

Приспів.

Про що розповіла нам пісенька? Який настрій створила?

Тема 2. МИСТЕЦЬКІ СПОГАДИ ПРО ЛІТО

Свої враження про літню пору року словами може описати кожна людина. А чим відрізняється музична розповідь від словесної?

З'єднайте стрілками правильну відповідь.

Словесна
розповідь

Складається зі звуків різної висоти та тривалості у певному ритмі й темпі.

Музична
розповідь

Подія, яку можна описати словами.

Слухаємо та аналізуємо.

а) Антоніо Вівальді. «Літо»
із циклу «Пори року».

Якби автор назвав свій твір «Зима», чи відповідав би характер музики цій назві?

☐

так

☐

ні

Антоніо Вівальді (1676–1741)

Італійський композитор, скрипаль-віртуоз. У його багатогранній композиторській діяльності основне місце посідає камерна музика.

б) Віктор Косенко. «Мелодія».

Що є найбільш чітким виразником музики у цьому творі?

☐

темп

☐

ритм

☐

лад

☐

мелодія

☐

інтонація

☐

слова

Який із цих творів подобається більше і чому?

☐

«Літо»

☐

«Мелодія»

Віктор Косенко (1896–1938)

Український композитор, піаніст. Писав твори для симфонічного оркестру, інструментальні твори, пісні, романси та музику до театральних вистав та кінофільмів.

На чому записують кожен музичний твір перед виконанням?

Як називають знак, що ставиться на початку нотного стану?

Виконуємо вокальну вправу.

Що змінюється у цій вправі?

☐

тривалості

☐

мелодія

☐

темп

☐

ритм

Виконуємо пісню «Добрий день, матусю Україно».

Співати про рідний край потрібно з почуттям поваги та любові. Особливу увагу зосереджуйте на образному змісті. В ньому передано характер, а настроїв ви створите самі завдяки вдалому поєднанню поетичного тексту та мелодії.

Тема 3. ГУМОР У МИСТЕЦТВІ

Що таке гумор? Це жарти, ігри, що можуть виражатися словами, жестами, лініями, кольорами та вправним мистецтвом музичних звуків.

Слухаємо та аналізуємо.

а) Віктор Косенко. «Гумореска».

Як розвивається музика у творі?

☐

повільно

☐

піднесено

☐

стрімко

Що найчіткіше передає гумористичний характер твору?

☐

яскраві акценти

☐

невизначний розвиток мелодії

☐

стрибкоподібна мелодія, що нагадує сміх

Які елементи музичної виразності ви помітили у цьому творі?

б) Микола Лисенко. «Експромт».

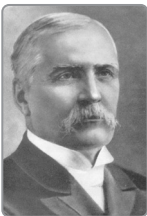
Як ви гадаєте, що означає назва твору?

☐

продумана заздалегідь тема

☐

швидкоплинний настрій, переданий автором у творі

Микола Лисенко (1842–1912)

Український композитор, засновник української класичної музики. У його доробку: інструментальні твори, музика до театральних постановок, опери, серед яких «Тарас Бульба», «Наталка Полтавка».

Пригадаємо, як записують звуки різної висоти на нотному стані, та проспіваетмо невеличку мелодію нотами, а потім — зі словами.

Ця ме-ло-ді-я ча-рів-на на-че схо-дин-ка-ми йде.

То у-го-ру пли-не рів-но, то зго-ри у-низ ве-де.

Що вона вам нагадує?

☐

спів птахів

☐

загадку

☐

звукоряд

Розучуємо пісню.

Посмішка

Слова А. Бенцаровської

Музика Р. Рудого

1. У колисці маля посміхнеться,
все на світі тепліше здається.
Посміхнеться дівчині юнак —
і два серця заб'ються у такт.

Приспів:

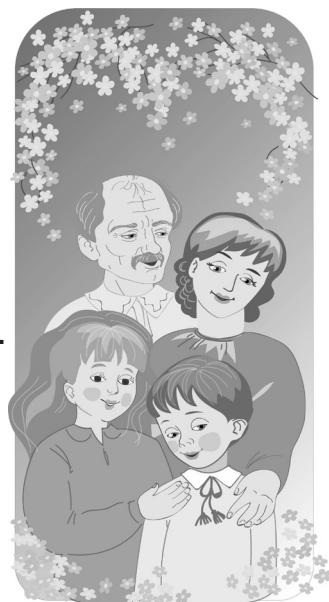
Посміхайтесь, люди, частіше,
на землі тоді буде тепліше.
Хай турботам немає кінця,
але посмішка всім до лиця.

2. Яка гарна усміхнена мама,
як з портрета зійшла до нас прямо.
Посміхнеться щасливо татусь —
і проблеми зникають чомусь.

Приспів.

3. Посміхнеться до діда бабуся,
дід закрутить прокурені вуса.
Навіть старість зникає умить,
коли посмішка в серці горить.

Приспів.

Зміст

Розділ I. Мова та розвиток мистецтва	4
Тема 1. Мистецтво у нашому житті	4
Тема 2. Мистецькі спогади про літо	6
Тема 3. Гумор у мистецтві	8
Тема 4. Як зрозуміти мову мистецтва	10
Тема 5. Інтонація в мистецьких творах	12
Тема 6. Пори року в мистецтві	14
Тема 7. Осінній настрій у мистецьких творах	16
Тема 8. Мистецтво звуків та кольорів.	18
Тема 9. Як розвивається мова мистецтва	20
Тема 10. Мистецтво творити красу	22
Тема 11. Динамічний розвиток у мистецтві	24
Тема 12. У мистецтві завжди лад	26
Тема 13. Сюжетний розвиток у мистецтві	28
Тема 14. Зимові фантазії	30
Тема 15. Зимові ігри та розваги	32
Тема 16. Мова та розвиток у мистецтві Підсумковий урок за темою	34
Розділ II. Види та жанри мистецтва	36
Тема 17. Зима у творчості митців	36
Тема 18. Мистецтво танцю	38
Тема 19. Крокуємо під звуки козацького маршу	40
Тема 20. До вершин майстерності	42
Тема 21. З музикою в серці	44
Тема 22. Зустрічаємо весну	46
Тема 23. У чарівному світі балету	48
Тема 24. Як створюється балетна вистава	50
Тема 25. Свято на балетній сцені	52
Тема 26. Різновиди мистецьких жанрів Підсумковий урок за темою	54

Тема 27. Птахи — провісники весни	56
Тема 28. Музичний дивосвіт.....	58
Тема 29. Дзвонять дзвони великодні	60
Тема 30. Мистецька феєрія.....	62
Тема 31. Безмежний світ людських почуттів	64
Тема 32. Національний характер у мистецтві.....	66
Тема 33. Народні мотиви у симфонічному мистецтві	68
Тема 34. Здрастуй, літо золоте!	
<i>Підсумковий урок за темою</i>	70
Короткий словник-довідник.....	72
Музичний додаток.....	74